

Het Hoornblad

KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland

Nr. 125 Herfst 2024

*Ontdek
beleef
bescherm*

Voorwoord

Voor een planten-mens als ik voelt de winter als een periode van rust, zeg maar 'winterslaap'. Voor veel andere activiteiten, ook van onze op natuur gerichte vereniging, is het juist een tijd waarin heel veel gebeurt.

We zijn weer gestart met onze maandelijkse lezingen, iedere tweede maandag van de maand van september t/m maart. Insecten- en vogelwerkgroep zijn in voorjaar en zomer meer individueel of in hele kleine groepjes bezig, maar in de winter komen ze weer samen bij binnenbijeenkomsten, evenals de zoogdieren- en plantenwerkgroep. (Hoewel: de vogelaars onder ons kijken juist in de winter hun ogen uit naar alle wintergasten.) Deze bijeenkomsten bieden verdieping maar ook sociale contacten. Sommige leden kunnen niet (meer) deelnemen aan excursies/inventarisaties, maar nog wel aan deze bijeenkomsten. Schroom niet om zo'n bijeenkomst eens bij te wonen (wel handig om eerst even contact te leggen met de betreffende coördinator). Voor verder info zie de stukjes verderop in dit blad.

Naast onze eigen activiteiten houden ook overkoepelende organisaties als SOVON en Floron boeiende landelijke bijeenkomsten, kijk eens op hun sites voor wat/ wanneer/waar.

Zeker ook goed voor sociale contacten binnen de vereniging en werkgroep overbruggend is onze traditionele nieuwjaarswandeling op de eerste zondag van het nieuwe jaar, dit keer in de buurt van Hoorn, altijd heel gezellig; zie bij de algemene activiteiten voor meer info.

Het bestuur van de landelijke KNNV heeft ons gevraagd om jullie erop te wijzen dat het verenigingsnieuws gaat verdwijnen uit de Natura. Voor nieuws wordt voortaan alleen nog gebruik gemaakt van de Landelijke Nieuwsbrief. Ook hiervoor verwijs ik naar een stukje verderop met meer informatie en hoe je hier voor kunt aanmelden.

Aangezien dit het laatste Hoornblad van het jaar is, wens ik een ieder vast een mooi jaareinde en hoop velen terug te zien bij onze boeiende activiteiten.

En tot slot wil ik vast vragen de datum voor de Jaarvergadering in je agenda te zetten; 3 maart 2025 (en we blijven vragen om nieuwe kandidaat bestuursleden, er komt echt een eind aan de zittingsperiode van sommige huidige bestuursleden). Niet altijd een boeiende avond, hoewel we ons best doen om er ook nog een leuke minilezing aan vast te knopen, maar wel belangrijk voor ons als vereniging, en de vereniging maakt ons van losse natuurliefhebbers tot een samenhangend geheel.

Anneloes ter Horst

Inhoud

02	Voorwoord en Colofon
03	Agenda
04	Algemene Activiteiten
05	Algemene Activiteiten
06	Insectenwerkgroep
07	Insectenwerkgroep
08	Vogelwerkgroep
09	Verslag soortendag
10	Plantenwerkgroep
10	Bezoek Hortus Alkmaar
11	Plantenjacht IJmuiden
12	Plantenjacht IJmuiden
12	Zoogdierwerkgroep
13	Natuurpuzzel 4 - Anagram
14	Bijzondere waarnemingen
15	Adressen, kopij, Specht

Havikskruid, foto: Thea Nahuijsen

Colofon

Redactie:

Thea Nahuijsen

E: hoornblad@hoorn.knnv.nl

W: hoorn.knnv.nl

Drukker: Editoo B.V. te Veenendaal

Foto's op de omslag

voor: Molen de Breek, startrail, foto: Eric de Vroome

achter:

rechts: Blaasjeskruid, foto: Ben Pronk

links : Pulicaria, foto: Aafke Bruijn

Agenda

oktober

zaterdag	5	Birdwatch	04
donderdag	10	Vogelwerkgroep bijeenkomst	08
maandag	14	Moeras- Lezing	04
woensdag	16	Bijeenkomst plantenwerkgroep, Onderwerp: Grassen	10
zondag	20	Zeevangtelling	08
maandag	21	Insectenwerkgroep bijeenkomst	07
donderdag	24	Zoogdierwerkgroep binnenbijeenkomst	12
zaterdag	26	Nacht van de Nacht, bij molen de Breek	04

november

zaterdag	2	Natuurwerkdag	04
maandag	11	Lezing Vleermuizen	05
woensdag	13	Bijeenkomst plantenwerkgroep, fotomiddag	10
donderdag	14	Vogelwerkgroep bijeenkomst	08
maandag	18	Insectenwerkgroep bijeenkomst	07
donderdag	21	Zoogdierenwerkgroep binnenbijeenkomst	21
zaterdag	23	Dertiende Noordhollandse Natuurdag in Sloterdijk	08
zaterdag	30	Landelijke SOVON dag in Ede	08

december

maandag	9	Lezing Ganzen	05
donderdag	12	Vogelwerkgroep bijeenkomst	08
zaterdag	14	Floradag in Nijmegen	10
zaterdag	28	Eindejaarsplantenjacht	10

januari

zondag	5	Nieuwjaarswandeling	05
woensdag	8	Bijeenkomst plantenwerkgroep, Onderwerp: Korstmossen	10
donderdag	9	Vogelwerkgroep bijeenkomst	08

Blauwvleugelsprinkhaan, foto: Douwe Greyjdanus

Algemene activiteiten

De lezingen worden gehouden in Wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1, Hoorn. Aanvang van de lezingen 20:00 uur.

Zaterdag 5 oktober, Euro Birdwatch 2024, Een weekend in het teken van trekvogels

Op deze dag worden de trekvogels geïdentificeerd en geteld! Op veel plaatsen in verschillende landen zijn telposten opgezet die de zomer- en wintergasten tellen. Vogels die dan vertrekken naar het zuiden en vogels die de winter bij ons of elders door brengen passeren dan de telpost.

Bij vuurtoren 'de Ven' aan de Oosterdijk te Enkhuizen is dan ook een telpost aanwezig. Daar staan ervaren tellers die elke vogel registreren.

De KNNV afdeling Hoorn/West-Friesland is aanwezig om je voorlichting te geven.

Je bent welkom van 10:00 tot 12:00 uur om ook te komen kijken hoe dat in zijn werk gaat.

Bij goed weer heb je kans dat roofvogels, zoals de Buizerd en veel kleine vogelsoorten, langs dit punt trekken, vooral als dan de temperatuur oploopt kunnen ze daarvan profiteren.

Voor meer informatie neem contact op met VWG coördinator Douwe Greydanus, M: 06 147 34 554, E: D.Greydanus@quicknet.nl.

Maandag 14 oktober, Moeras lezing

Moerassen zijn zeer divers en ook de soorten die daar leven. Vanaf 2006 is Inga Tessel lid van de Nederlandse moeraswerkgroep. Met deze werkgroep bezoekt zij moerassen in heel Nederland maar ook in het buitenland.

Tijdens een moeras bezoek verdiepen zij zich in de ecologie van het gebied. Daarbij is water natuurlijk erg belangrijk, maar ook de grondsoort. Buiten veel planten die onderzocht worden, vinden ze ook veel insecten, amfibieën en vogels.

Om een mooi beeld te krijgen van moerassen (toch gebieden waar de meeste van ons niet vaak zullen komen) zal Inga deze avond, tijdens de lezing, met veel beeldmateriaal ons een inzicht geven van de grote verscheidenheid aan planten, vogels en insecten die er een thuis hebben gevonden.

Zaterdag 26 oktober, Nacht van de Nacht bij molen De Breek

Echte donkerte is in ons dichtbevolkte land heel schaars. Terwijl duisternis voor natuur en de mens heel belangrijk is. Tijdens de landelijke Nacht van de Nacht wordt hier aandacht aan besteed. Molen De Breek staat op een locatie waar lichtvervuiling minder prominent aanwezig is. Hier gaan we proberen de donkerte te ervaren. Hopelijk is het helder zodat we ook de sterrenhemel kunnen bewonderen samen met een sterrenkenner die er wat over kan vertellen.

We beginnen de avond binnen, onder het genot van koffie of thee, met een uitleg over het belang van donkerte en de gevolgen van lichtvervuiling voor mens, natuur en milieu.

Daarna gaan we naar buiten om het te ervaren. Na afloop drinken we warme chocolademelk buiten bij een vuur, mits de weersomstandigheden dat toelaten.

Aanvang 20.00 uur. Einde rond 22.00 uur.

Kosten voor leden: €2,50 en voor niet-leden: €5,- (inclusief koffie of thee en warme chocolademelk).

Het aantal deelnemers is beperkt. Aanmelden verplicht, uiterlijk 22 oktober bij Eric de Vroome via e-mail: de.vroome@kpnmail.nl. Voor vragen kun je bellen, M: 06 301 77 933..

Adres molen De Breek: Etersheimer Braakweg 5, 1474 MV Oosthuizen

Voor meer informatie en achtergronden: www.nachtvandenacht.nl.

Zaterdag 2 november: Natuurwerkdag 2024

Zaterdag 2 november is het weer zover. De landelijke natuurwerkdag vindt weer plaats en natuurlijk doen wij weer mee met ons Landje van Naber.

Gemaaid gras en andere planten moet bijengeharkt worden, greppels moeten worden uitgehaald en hekwerken worden gecontroleerd. Verder zien we ter plekke wat er nog meer nodig is om aan te pakken.

Heb je zin om mee te werken en een bijdrage te leveren aan het onderhoud van één van de weinige stukjes echte natuur in de gemeente, dan ben je van harte welkom om de handen uit de mouwen te komen steken.

Laarzen zijn aan te raden en het weer is niet te voorspellen dus houdt rekening met uw kleding.

Voor koffie, fris en een koek wordt gezorgd. We starten om 9:30 uur en zo even na het middaguur zullen we de boel afronden.

Aanmelden kan op www.natuurwerkdag.nl. Daar kun je doorklikken op de locaties naar Het landje van Naber.

Maandag 11 november 2024, Lezing Wat vertellen vleermuizen ons over onze leefomgeving?

Op maandag 11 november heeft onze afdeling Jan Boshamer bereid gevonden een lezing te verzorgen over vleermuizen. In de geschiedenis hadden wetenschappers moeite om vleermuizen te plaatsen. Men dacht zelfs dat vleermuizen aan de mens verwant waren. Tegenwoordig weten we beter.

Toch geeft deze vergissing wel aan dat er in het verleden veel onduidelijkheid bestond over wat vleermuizen precies voor dieren zijn, wat ze eten en hoe ze leven. Ook nu zijn er nog vele misverstanden die vleermuizen niet altijd tot de meest populaire dieren maken.

In de lezing wil Jan vertellen over zijn fascinatie voor deze mysterieuze dieren. Behalve fascinerend vanwege hun verborgen nachtelijke levenswijze, blijken vleermuizen ook nog eens kritische gebruikers van hun leefomgeving te zijn. Hier botsen onze belangen en die van vleermuizen nog wel eens. Vooral waar het gaat om de aanwezigheid van vleermuizen in gebouwen, lopen we regelmatig tegen conflicten aan.

Meerdere soorten zijn echte cultuurvolgers, ze maken graag gebruik van onderkomens die wij ze in onze gebouwen bieden. Vleermuizen kunnen individueel erg oud worden, daarnaast gebruiken ze hun onderkomens vaak jaren achter elkaar. Wat doen we met een gebouw waar vleermuizen in huizen, maar dat op de nominatie staat gesloopt of rigoureus verbouwd te gaan worden? Is het ter compensatie ophangen van een groot aantal zogenaamde vleermuiskasten dan een oplossing?

Maandag 9 december, Lezing Ganzen

Phil Koken zal een lezing verzorgen over ganzen in Nederland. Jaarlijks overwinteren vele duizenden ganzen in ons land. Sommige ganzensoorten of -populaties zijn zelfs sterk afhankelijk van Nederland.

De lezing zal uit twee delen bestaan. In het eerste deel zullen alle ganzensoorten die in Nederland in het wild voorkomen in woord, beeld maar ook in geluid aan de orde komen. Na het eerste deel kun je zelf de overwinterende ganzen in ons land herkennen. In het tweede deel wordt aan de hand van meerdere voorbeelden verschillende ecologische aspecten van een aantal ganzensoorten toegelicht, waarbij soms onverwachte relaties met andere diersoorten aan de orde zullen komen.

Een lezing voor iedereen. Niet alleen de beginnende vogelaar maar ook de ervaren vogelaar zal zich niet vervelen maar ook als natuur in het algemeen je aanspreekt zal het een boeiende avond worden.

Zondag 5 januari 2025, Nieuwjaarswandeling

Het is onze traditie om op de eerste zondag van het nieuwe jaar samen een wandeling te maken in ons gebied en dat af te sluiten met een bezoek aan plaatselijke horeca. Niet alleen een beleving van de plaatselijke natuur, maar ook een gelegenheid voor onderling contact.

Dit jaar doen we dat in de buurt van Hoorn. We nemen eerst de bus van Station Hoorn naar Scharwoude en wandelen dan terug naar Hoorn langs het Markermeer (± 4 km) en zien dan, naast hopelijk de nodige vogels, ook meteen alle veranderingen die daar de laatste jaren zijn gekomen met de aanleg van kustversterking en stadsstrand. Bus 314 vertrekt om 10:29 uur vanaf Station Hoorn.

Info en aanmeldingen: Anneloes ter Horst, M: 06 176 28 020, E: anneloes59@planet.nl.

Stadsstrand Hoorn, foto: Thea Nahuijsen

Blijf op de hoogte

Blijf op de hoogte – Meld je nu aan voor de landelijke nieuwsbrief! Ben je benieuwd naar wat er speelt binnen de (landelijke) KNNV? Mis niets van het laatste nieuws, inspirerende evenementen, reizen en boeken! Schrijf je vandaag nog in voor onze gratis landelijke nieuwsbrief en word als eerste geïnformeerd over alle activiteiten en ontwikkelingen binnen onze vereniging. Aanmelden kan op <https://knnv.nl/landelijke-nieuwsbrief-aanmelding/>

Insectenwerkgroep

Het is een bijzonder jaar. Veel nattigheid. Veel warmte en weinig insecten. Een trouwe groep insectenliefhebbers stuurt ondanks het slechte weer regelmatig waarnemingen, waarvoor dank!

Er zijn een paar opvallende meldingen te noemen, die van een kolossale rups en 2 bijzondere nachtvlinders.

Je gaat toch wel even jubelen wanneer je de rups van een Lindepilstaart op het voetpad van de Westerdijk ter hoogte van Westerhaven tegenkomt (7 aug.).

Of dat je tijdens het nachtvlinderen de z.g. Wilgenhoutrups op je doek treft (de vlinder heet echt zo). Een ander hoogtepunt was de Halvemaanvlinder want die kom je ook niet dagelijks tegen in ons gebied.

Excursies

Door de nattigheid of te weinig aanmeldingen zijn er een paar excursies niet door gegaan.

Maar de onderstaande beschrijving van de excursie in de duinen spreekt boekdelen.

Lindepilstaartrups, foto: Paula Droog

Wilgenhoutrups, foto: Douwe Greydanus

Halvemaanvlinder, foto: Douwe Greydanus

Excursie in het duingebied op 13 augustus, onder leiding van Luc Knijnsberg

We gaan met drie auto's naar Bergen. Luc vangt de groep van 11 personen op.

Welkom in de Wimmenummerduinen, het grensgebied tussen de kalkrijke en kalkarme duinen tussen Egmond en Bergen.

Het gebied wordt begraasd door Exmoor pony's om de verruiging tegen te gaan.

We klimmen omhoog en komen langs een wilde Zuurbes, een prachtige en zeldzame struik. Het zand op deze helling is bedekt met Duinroosjes, waarvan een enkele nog in bloei.

De bessen worden gretig gegeten door de Vos, waarvan we de ontlasting vinden en kunnen determineren.

Uitleg door Luc, foto: Douwe Greydanus

Onder het zand liggen nog vele bunkers uit de Tweede Wereldoorlog. 55 ervan zijn uitgegraven en omgevormd tot Vleermuizenverblijf voor Water- en Grootoorvleermuizen.

Boven aangekomen wacht ons een ontroerend en adembenevend uitzicht tot Egmond aan Zee en Bergen aan Zee. Wat zijn we geklommen! We bevinden ons op het zgn. Klampduin. In het verleden was er nogal eens strijd tussen de Egmonders en de Bergenaren.

Niet alle begroeiing hier is gewenst; de uitheemse Cotoneaster en de Vogelkers worden door uitzendkrachten verwijderd. De Kruiwilg daarentegen wordt gekoesterd. Als vroege bloeier trekt die veel insecten. Ook de Meidoorn mag blijven. Het verschil tussen de noord- en zuidhellingen is duidelijk te zien. De westenwind maakt dat de bomen struiken blijven en toch heel oud kunnen worden. De westenwind zorgt ook voor bepoeiding met kalkrijk zand, waardoor de struikheide kans krijgt.

Het blauwkleurige Buntgras vormt mooie pollen. Op het Buntgras kun je de Kommavlinde treffen want daar zet hij z'n eitjes op af. Wat valt hier nog veel te ontdekken en wat een voorrecht om hier, onder begeleiding, te mogen komen. De wilde Tijn staat nog in bloei.

We ontdekken diverse nachtvinders waaronder de prachtig gekleurde Zuringspanner. De Bruine zandoogjes zijn er in flinke aantallen en de Blauwvleugelsprinkhaan springt hier lustig rond.

Wat zou de natuur doen, als er geen begrazing zou zijn? Om die vraag te beantwoorden zijn kleine blokken duin afgezet met een hek, om deze ontwikkeling te volgen. Tijdens de afdaling komen we een eerste en tevens eetbare paddenstoel tegen: de Russula vesca of Smakelijke russula.

Als we het pad oversteken komen we bij de trieste aanblik van 3 hectare ondergelopen bos. De waterstand, die jaarlijks enkele centimeters stijgt, is dit jaar een hele meter gestegen! Ondanks dat augustus de droogste maand van het jaar is, zakt het water nauwelijks. Een zorgelijke aanblik. Een uitdaging voor mens en natuur.

Dan zijn we echt aan het einde gekomen van een leerzame middag. Henny bedankt Luc namens de groep voor deze bijzondere excursie. Een ieder keert huiswaarts. Met dank aan Henny voor de organisatie en de chauffeurs Conny, Douwe en Marco.

Aafke Bruijn

<https://www.noordhollandseduinen.nl/egmond/wimmenunderduinen/>

Sikkelsprinkhaan, foto: Douwe Greydanus

Nachtvinders

Wanneer je interesse hebt dan kun je je opgeven bij Ad Roobeekhem: e-mail: ad.roobeek@ziggo.nl

De locatie waar we dit onderzoek doen wordt een paar dagen van te voren vastgesteld. Sommige locaties worden alleen bezocht door een vast team. Maar er zijn ook locaties waar iedereen die wil mee mag doen. We vangen meestal een half uur na zonsondergang aan en we stoppen uiterlijk 01.00 uur. Wil je ook eens mee doen of wil je je tuin beschikbaar stellen voor onderzoek, neem dan voor meer informatie contact op met Ad. In verband met weersomstandigheden (regen, koude nachten of teveel wind) kan een activiteit soms niet door gaan.

*Rectificatie vorige Hoornblad: de architect Christiaan Schrickx moet natuurlijk de archeoloog Christiaan Schrickx zijn.

Let op! De volgende werkgroepbijeenkomst vindt plaats op de volgende data:

21 Oktober en

18 November 2024 van 20:00-22:00 op de Suyderbraeck.

Iedereen is van harte welkom!

Volg de nieuwsbrief voor meer informatie! Wil je meer weten over onze activiteiten neem dan contact met mij op, T: (0229) 24 95 46 of E: henny@watersnuffel.nl.

Henny van der Groep

Kleine Vuurvlinder, foto: Douwe Greijdanus

Vogelwerkgroep

Na een periode van wel of niet op vakantie is het dagelijkse leven weer aan de orde. De tellingen liepen gewoon door en hopelijk dat er veel waarnemingen binnen zijn gekomen bij het secretariaat.

Project

De vogels, die op het Landje van Naber aanwezig zijn, worden vanaf augustus één maal per maand geteld door Ruud en Cees. Dit wordt vijf jaar gedaan, zodat er een beeld ontstaat over de seizoensoontwikkelingen.

Ziet u ook bijzondere waarnemingen, geef het door aan het secretariaat.

Huiszwaluw project

Al jaren achtereenvolgend worden bezette nesten van deze gezellige zomergasten door veel vrijwilligers geteld. Wat mij opvalt is dat er meer meldingen binnen komen van weg gestoken nesten door bewoners.

In overleg met de omgevingsdienst Noord Holland Noord hopen we daar, dat er bewijs materiaal (foto) van voor en na het wegsteken wordt aangeleverd via de huiszwaluw coördinator, zodat zij de bewoner er op aan kunnen spreken.

Opschonen

Binnen kort zullen de sloten in het Julianapark worden uitgebaggerd dus ook de sloot voor de ijsvogelwand. Alle takken zullen dan verwijderd worden en aan de oost en westkant zal dan wel een blokkade opgeworpen worden om supboarden en kanovaarders tegen te houden die voor de wand langs willen varen naar het Markermeer.

Agenda

Dertiende Noord-Hollandse Natuurdag

Zaterdag 23 november zal deze plaatsvinden te Sloterdijk Amsterdam. Er zal weer veel te beleven zijn zoals lezingen, stands met info en meer.

Landelijke SOVON dag

Zaterdag 30 november wordt deze gehouden te Ede in de Reehorst.

Vogelwerkgroep binnen bijeenkomst wordt gehouden op de **2e donderdag** van de maand.

Na de zomer starten wij met de eerste binnen bijeenkomst op 10 oktober.

de volgende data zijn:

14 november

12 december 2024

9 januari 2025.

Locatie: Wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1, 1628 LZ Hoorn

Voor meer informatie: algemene activiteiten en houdt de site en mailing goed in de gaten.

Douwe Greydanus

M: 06 147 34 554, E: d.greydanus@quicknet.nl.

25 ste seizoen Zeevangtelling

Zondag 20 oktober gaan wij als KNNV Hoorn/West-Friesland van start met het 25 ste seizoen van De Zeevangtelling.

Als KNNV vogelwerkgroep hebben wij in oktober 2000 het besluit genomen om in het gebied van De Zeevang de vogels te gaan tellen. Nu in september 2024 is er een rijk archief beschikbaar over de ontwikkelingen van de aantallen vogels in De Zeevang. Wij tikken het 25 ste jaar aan.

Weten is meten. In de natuurbescherming is dit ook een noodzaak. Door onderzoek te doen naar het voorkomen van de aantallen, waar en wanneer, kan je aangeven hoe het een soort vergaat in een gebied.

Voor de vogels is het hierdoor, dat de Zeevang het heeft verdiend om te worden aangemerkt als belangrijk vogelgebied onder de paraplu van Natura 2000. Een mooie KNNV inzet beloond.

Mede hierdoor komt op 10 oktober Jelle Abma, van SOVON vogelonderzoek Nederland, op de vogelwerkgroepavond ons bijpraten over de vogels in De Zeevang.

Jelle is coördinator van de watervogeltelling die SOVON in Nederland organiseert. Onze Zeevangtelling is onderdeel van dit landelijk onderzoeksproject.

Hierbij is een ieder uitgenodigd om de vogelwerkgroepsavond bij te komen wonen.

Zo is de ganzen populatie, die momenteel in de wintermaanden in het Zeevanggebied jaarlijks wordt aangetroffen, op uitmuntende manier vastgelegd met betrekking tot voorkomen van aantallen door de jaren heen. De bergeend is ook in de afgelopen 24 jaar verrassend in aantallen onderhevig.

De Brandgans en de Kleine Canadese gans zijn twee vogelsoorten die sterk zijn toegenomen in de onderzoeksperiode. Bovendien komen kruisingen voor tussen beide ganzensoorten. Het verenkleed krijgt hierdoor een ander patroon.

Jelle gaat dit met ons bespreken. Hoe kunnen we deze vogels herkennen in het veld.

Brandgans en Canadese ganzen gemengd, foto: Rene Breekveld (<https://waarneming.nl/media/photo/84200405.jpg>)

Verslag soortendag 2024

Pontische meeuw, foto: Marjan van den Braak

Om 6:00 uur 's ochtends op 11 mei stonden drie teams klaar voor de vogelwedstrijd. De weergoden waren de deelnemers dit jaar goed gezind. Niet te veel wind, droog en de zon van de partij.

Team 1 werd gevormd door Ko van Gent, Daan Jans, Cees Nesselar en Aafke de Bruijn. Dit team begon in Hoorn en kon in het eerste uur 58 soorten bijschrijven waaronder Roek, Halsbandparkiet en Nachtegaal. Bij Schellinkhout vonden ze een Sprinkhaanzanger, een late Grote zaagbek en een Grote zilverreiger. Team 2 werd gevormd door Douwe Greydanus, Peter Tjeertes en René de Graaff. Dit team startte in Enkhuizen en ontdekten in het eerste uur 37 soorten waaronder een Zwarte roodstaart en ook een Grote zaagbek.

Team 3 bestond uit Fred Weel, Ton Groen en ondergetekende. Zij vertrokken vanuit Lutjebroek en gingen via Hoogkarspel naar de Lutjebroekerweel. Het eerste uur leverde voor hen 52 soorten op, waaronder Groene specht, Blauwborst en Havik.

Team 1 had de dag goed voorbereid en kon de volgende twee uur respectievelijk 24 en 13 soorten bijschrijven, zodat om 9 uur de teller al op 85 soorten stond. Via Wijdenes, Venhuizen werd de dijk Enkhuizen-Lelystad aangedaan om te kijken bij het Naviduct en vervolgens ging het team naar de Vuurtoren De Ven. Er werden diverse leuke soorten gevonden, zoals Kleine zilverreiger, Dwergstern, Pontische meeuw, Regenwulp, Rouwkwikstaart en Grauwe vliegenvanger.

Team 2 had om 8:00 uur 52 en om 9:00 uur 60 soorten gevonden. Ook zij deden in deze uren het Naviduct en De Ven aan. Krooneend, Roodborst en Groenpootruiter werden genoteerd.

Team 3 vervolgde hun tocht naar het Streekbos waar de Gaai wel werd gevonden maar de beoogde Appelvink helaas niet. Er werden tussen 7:00 en 8:00 uur slechts 6 en tussen 8:00 en 9:00 uur slechts 7 soorten bijgeschreven. Ook het volgende uur waar de dijk Enkhuizen-Lelystad werd aangedaan leverde slechts 6 soorten op. Genoten werd er wel van het foerageren van Kneu, Krooneenden, Smient, Pontische meeuw en Dwergstern. Tussen 10:00 en 11:00 uur werd het wel weer productief voor team 3 met het bezoek aan De Ven. Om 11:00 uur stond de teller op 86 soorten.

Team 2 zette hun speurwerk voort bij De Vooroever. Ze vonden er 6 soorten tussen 9:00 en 10:00 uur en 6 soorten tussen 10:00 en 11:00 uur waardoor zij om 11:00 uur 72 soorten hadden toevertrouwd aan het papier.

Voor team 3 was het sprokkelwerk begonnen vanaf 9:00 uur. Om 10:00 uur stond de teller op 88 en om 11:00 uur op 90 soorten. Een Grauwe vliegenvanger werd waargenomen bij De Ven en een Dodaars bij de Koopmanspolder.

In de volgende uren waren alle drie teams aan het sprokkelen.

Uiteindelijk kwam team 2 tot een resultaat van 82 soorten, team 3 tot 94 soorten en de verdiende winnaars team 1 met 105 soorten.

In de voorbereiding van de dag werd door de organisator 103 soorten aangemerkt als te verwachten soort. Hiervan werden er 98 gevonden. In totaal werden in ons waarneemgebied tijdens deze uren door de drie deelnemende teams 117 soorten waargenomen. De volledige lijst van waarnemingen wordt gepresenteerd in het Natuurhistorisch Jaarverslag 2024 van onze vereniging.

Het was een dag om door een ringetje te halen! Alle deelnemers hebben genoten van de dag en hebben een schat aan informatie opgedaan over hun eigen waarneemgebied. We zien al weer uit naar de volgende editie.

Ad Roobeek

Het winnende team, foto: Douwe Greydanus

Plantenwerkgroep

Het plantenseizoen zit er weer op. Hier en daar zal er nog een bloemetje te zien zijn, maar de meeste planten gaan nu de winterslaap in, alle kracht teruggetrokken in het wortelgestel of als zaadje wachtend op betere tijden.

Ook wij gaan een beetje onze winterslaap in met alleen een paar binnen-bijeenkomsten in **Wijkcentrum Kersenboogerd, Brederodegracht 1 in Hoorn. Deze beginnen allemaal om 14:30 uur.**

Maar daarnaast gaan we ook naar die paar eigenwijs bloeiende planten kijken bij de Eindejaars-Plantenjacht.

Onze binnen-bijeenkomsten:

Woensdag 16 oktober. Vorig jaar hebben we een middag gewijd aan grassen, gebruikmakend van materiaal van de grassencursus van Floron. Deze cursus is nu uitgebreid naar Schijngrassen: Zegges, Biezen, Russen.

Daar willen we deze middag nu aandacht aan besteden. Het zal moeilijk zijn om nog materiaal te vinden om te bekijken, maar mocht je wat mee kunnen brengen, dan zou dat heel fijn zijn.

Woensdag 13 november. Deze middag houden we onze langzamerhand traditioneel geworden foto-middag. We laten elkaar foto's zien (meenemen op stickje) van planten die we het afgelopen jaar hebben gezien of die om een andere reden leuk of interessant zijn.

Woensdag 8 januari. Op veler verzoek gaan we weer eens korstmossen (onder andere letterlijk) onder de loep nemen.

Aanmelden is niet verplicht, maar ik vind het wel fijn om te weten wie (en vooral hoeveel) mensen van plan zijn te komen.

Zaterdag 28 december houden we de Eindejaars-plantenjacht, waarbij we gedurende één uur kijken hoeveel verschillende bloeiende planten er hartje winter te zien zijn; het zal je verbazen hoeveel dat er zijn. Net als vorig jaar doen we dat weer in Hoorn, maar dit keer beginnen we bij de schouwburg. We zien elkaar daar om 13:30 uur. Hier graag voor aanmelden bij Anneloes ter Horst (zie onderaan voor contactgegevens)

Nog iets anders in december: op **zaterdag 14 december** is de jaarlijkse Flora-dag, georganiseerd door Floron samen met de KNNV in Nijmegen. Dit is een dag vol met lezingen op botanisch gebied, zeer de moeite waard, ik kan het iedereen aanraden. Mocht je wel geïnteresseerd zijn maar niet kunnen of de reis te ver vinden: alle lezingen komen ook online te staan op de Floron-site.

Wil je meer weten over onze plantenwerkgroep, iets weten over onze plannen of heb je zelf ideeën over wat je volgend seizoen graag zou willen doen op het gebied van planten, neem dan contact op met de coördinator van de plantenwerkgroep Anneloes ter Horst, M: 06 176 28 020, E: anneloes59@planet.nl.

Anneloes ter Horst

Bezoek door de Plantenwerkgroep aan de Hortus Alkmaar

Met 7 personen uit onze werkgroep hebben we op 31 juli deze tuinen bezocht. Het oudste gedeelte van de kruidentuin is in 1981 door VSM aangelegd voor de productie van natuurlijke geneesmiddelen.

De collectie is een van de grootste van ons land en is uitgegroeid tot meer dan 1000 soorten, waarvan 850 geneeskrachtig.

Wat valt hier veel te zien en te ruiken. Wat een afwisseling in biotopen. Teveel om op te noemen. Van een moestuin, rotstuin, bijentuin, duin- en heidetuin, verfpanten- en vleesetende plantentuin, tot Mediterane planten als Olijf, Vijg, Kweepeer en Echte cipres.

In het begin van 2024 is het "ontdekbos" aangelegd. Dit gedeelte is nog in ontwikkeling en vormt een waardevolle aanvulling. Wel hebben hier de Ransuil en de Sperwer een nest in de hoge bomen.

De huidige oppervlakte van deze Hortus is 3 hectare. Een flinke wandeling dus in de zon en de schaduw met een klein, maar welkom briesje.

In samenwerking met de gemeente Alkmaar, Waterschap groot Geestmerambacht en het Hoogheemraadschap werd in 1998 het ecologische oeverproject gerealiseerd, met als doel: ecologisch evenwicht. Een bosbeek verbindt de verschillende waterpeilen in het hele gebied.

De natuurlijke glooiingen met poelen en de steile oeverkanten veranderde zowel de flora als de fauna. In de poelen zie je Kikkers, Watersalamanders, Libellen en Juffers.

Ook kleine zoogdieren als Egel, Wezel en Bunzing. Drie soorten Vleermuizen kun je hier aantreffen. En als kroon op dit project broeden hier nu diverse IJsvogels, waarvoor zelfs een kijkhut is gebouwd. Ik heb ze wel gehoord, maar had te weinig geduld om ze te zien.

Hortus Alkmaar, foto: Aafke Bruijn

Hortus Alkmaar, foto: Aafke Bruijn

Houtwallen, hagen en heggen vormen de grens van de tuin. De grote variatie in deze beplanting brengt een groot aantal vogelsoorten met zich mee. In de Hulst, Meidoorn en Sleedoorn nestelen de Zwartkoppen, Merels, Zanglijsters en Houtduiven. In de ruigten daaronder de Tjiftjaf, Winterkoning, Heggenmus, Groenling en Putter.

Ook de insecten zijn hier vaste gasten: maar liefst 21 soorten dagvlinders en 200 soorten nachtvlinders, waaronder 6 soorten Pijlstaarten en Rood weeskind; 20 soorten Libellen, waaronder de zeldzame Bruine winterjuffer. Door het grote aantal Libellen, Zweefvliegen, Kevers en Bijen hebben Luizen en andere belagers van planten weinig kans. Op deze manier kan in deze tuin op biologische wijze geteeld worden, dus zonder kunstmest of bestrijdingsmiddelen.

Bijna dreigde deze tuin in 2011 verloren te gaan. Een groep vrijwilligers heeft toen de Stichting Hortus Alkmaar opgericht. Dankzij de steun van vele sponsors, vrienden en zo'n 100 vrijwilligers is de tuin weer een populaire plek voor natuurliefhebbers.

De vele bankjes en stiltehoekjes nodigen je uit om lekker de tijd te nemen om alle geluiden, de geuren en kleuren in je op te nemen.

Zoals de folder vermeld: Een unieke belevenis. Met dank aan Anita voor de organisatie.

Aafke Bruijn

Op planten 'jacht' op het Kennemerstrand bij IJmuiden

Na een fiets-, trein-, en busreis kwamen we ter plekke. Anneloes had toch weer een groepje van 6 vrouwen bij elkaar kunnen krijgen. Eén ervan had hier een huisje en kende dit gebied al jaren; dus lieten we ons door haar leiden.

De buitenduinstrand van Zuid-Kennemerland is een prachtige en belangrijke landschapszone.

De 5000 jaar oude strandwallen en de jonge binnenduinen laten veel variatie zien. Een mooie successiereeks aan planten en dieren. De beheerder, Natuurmonumenten, wil dit gebied toevoegen aan het aantal hectare extra in te richten natuurgebied. Het betreft hier 258 ha waar meer ruimte komt voor specifieke natuur waar het kwelwater niet meteen wordt weggevoerd. Het is een belangrijke verbindingzone. Er moet een geleidelijke overgang van duinen naar binnenland komen, waar voedselarm grondwater vanzelf omhoog komt; dit zorgt voor specifieke plantengroei.

Wij konden deze binnenkuststrook doorkruisen en troffen er prachtige zeldzame planten aan zoals: Stijve ogentroost, Liggend stalkruid, Moeraskartelblad. Ook de Waterpunge, een pionier, liet zich zien in een plasje met flap. Dit plantje zal na enkele jaren weer verdwijnen als het grondwater inzigt. Het heeft veel licht nodig en kalkhoudend, carbonaatarm, vrijwel ontzilt water.

Zoekend door het drassige gebied, ontdekten we: Moerswepenorchis, Bijen-, Honing-, en Rietorchissen. Ook noteerden we diverse grassen (o.a. Kamgras) en Biezen.

De spanningsboog was na een paar uur wel bereikt, maar lopend naar het strandtentje bleven we soorten noteren waaronder bij de basaltblokken de zeepostelein. Je kunt deze ook aantreffen bij de IJsselmeerkust bij Gaasterland en het Gooi.

De genoteerde plantenlijst is lang; reden om er zelf eens een kijkje te nemen. Ons groepje keerde enthousiast huiswaarts. Hopelijk staat deze excursie vaker op de kalender.

Eefje van Wissen-Pinkster

Duingebied bij IJmuiden, foto: Thea Nahuijsen

Hommel orchis, foto: Thea Nahuijsen

Een paar pareltjes uit het duingebied bij IJmuiden

Bandspanner, foto: Thea Nahuijsen

Zoogdierwerkgroep

In de afgelopen periode zijn er weer enkele leuke waarnemingen van zoogdieren in ons waarneemgebied gedaan. Zo zijn er tijdens de soortendag van de vogelwerkgroep op drie locaties Konijnen vastgesteld: bij het Naviduct, het Streekbos en het Waterwingebied van PWN in Andijk. Ook werden die dag een mooi aantal Hazen waargenomen. Bij de Schapenstreek zat 29 mei een rekel tussen de kubkisten. Ook op deze locatie zaten begin mei 2 Hermelijntjes bij de takkenril.

Het onderzoeken van de vleermuiskolonies stond in april en mei op een laag pitje door de aanhoudende regenval. Op 9 juni zijn er 389 Meervleermuizen vastgesteld in een kolonie in Bovenkarspel. In Midwoud werden op 14 juni 10 Meervleermuizen vastgesteld, maar er waren geen uitvliegers uit het bekende pand. Bij diverse leden van de KNNV zit er regelmatig een Egel in de tuin.

De komende Zoogdierwerkgroep binnenbijeenkomsten zijn gepland voor:

Donderdag 24 oktober 2024 en

Donderdag 21 november 2024

In december is er geen avondbijeenkomst.

Deze bijeenkomsten worden gehouden bij het SKIK, Zanglijster 15 in Hoogkarspel en beginnen om 20.00 uur.

Tijdens deze avonden zal er een studiesoort behandeld worden en zullen er (Kerk)uilenballen uitgeplozen worden.

In oktober staat de Hermelijn als studiesoort op het programma. Voor het bijwonen van de bijeenkomsten is aanmelding gewenst.

Voor verder informatie over zoogdieronderzoek en deelname aan de bijeenkomsten, kunt u terecht bij Fred Weel, M: 06 486 64 025, E: fredweelroop@ziggo.nl.

Fred Weel

Coördinator Zoogdierwerkgroep

Haas, foto: Marjan van den Braak

Natuurpuzzel 4 - Anagram

Hussel de letters van de woordcombinaties om naar een [verzamel]soortnaam. In deze soortnaam kan een spatie voorkomen. De eerste letters van de oplossingen vormen ook een soortnaam.

Als extra hulp worden 1 amfibie, 2 insecten, 2 planten, 1 reptiel, 2 vogels en 2 zoogdieren gevraagd.

1	Pioen lat	-----
2	Alt tongriem	-----
3	De heer en gids van de bal	-----
4	Kippen val	-----
5	Werp sluier	-----
6	In de markt weer alles aan	-----
7	Te helder	-----
8	Onderdruk is hevig	-----
9	Slagregens	-----
10	Drop de korrel ballon	-----

Veel puzzelplezier!

Deze puzzel is gemaakt door Ad Roobeek.

De oplossing van Puzzel 2024-3 is nu op te vragen bij Ad Roobeek, e-mail: ad.roobeek@ziggo.nl. De oplossing van Puzzel 2024-4 is vanaf 1 november op te vragen.

Hommelreus (zweefvlieg), foto: Henny van der Groep

Bijzondere waarnemingen

WANNEER	WAT	WAAR	WIE
01-06-2024	Agaatvlinder	Hoogkarspel	Insectenwerkgroep
01-06-2024	Heesterslak	Streekbos	Douwe Greydanus
02-06-2024	Esdoornhalsbandwants	Lutjebroek	Ad Roobeek
02-06-2024	6 Struiksprinkhanen	Lutjebroek	Ad Roobeek
03-06-2024	Groenpootruiter	Onderdijk	Douwe Greydanus
03-06-2024	2 Steltkluuten	Onderdijk	Douwe Greydanus
04-06-2024	2 Groefbijendoders	Lutjebroek	Ad Roobeek
05-06-2024	Bosrietzanger	Lutjebroekerweel	Ad Roobeek
07-06-2024	2 Koolzwarte metselspinnendoders	Lutjebroek	Ad Roobeek
07-06-2024	Zigzagtijger	Lutjebroek	Ad Roobeek
14-06-2024	Zwarte roodstaart	Lutjebroek	Ad Roobeek
16-06-2024	Boomvalk	Lutjebroek	Ad Roobeek
18-06-2024	2 Grote groene sabelsprinkhanen	Lutjebroek	Ad Roobeek
23-06-2024	Roodwangschildpad	Streekbos	Douwe Greydanus
25-06-2024	5 Ooievaars	Blokker	Tineke Horstman
29-06-2024	Groot avondrood	Blokker	Insectenwerkgroep
02-07-2024	4 Rouwkwikstaarten	Lutjebroek	Ad Roobeek
07-07-2024	Huisspitsmuis	Lutjebroek	Ad Roobeek
08-07-2024	Bruinrode heidelibel	Andijk	Douwe Greydanus
10-07-2024	4 Kerkuilen	Bovenkarspel	Fred Weel
17-07-2024	Landkaartje	Egboetswater	Douwe Greydanus
20-07-2024	Gewone smalboktor	Andijk	Douwe Greydanus
20-07-2024	Houtpantserjuffer	Lutjebroek	Ad Roobeek
20-07-2024	Roerdomp	Oosterleek	Insectenwerkgroep
22-07-2024	Graskarper	Grosthuisen	Douwe Greydanus
24-07-2024	2 Haviken	Bovenkarspel	Fred Weel
24-07-2024	2 Hermelijnen	Bovenkarspel	Fred Weel
24-07-2024	Kustsprinkhaan	Hoorn	Douwe Greydanus
27-07-2024	4 Regenwulpen	Hoogkarspel	Ad Roobeek
28-07-2024	2 Bosruiters	Venhuizen	Fred Weel
29-07-2024	3 Witgatjes	Waterberging Twisk	Fred Weel
30-07-2024	Hermelijn	Egboetswater	Daphne Gerritsma
02-08-2024	Wezel	Vooroever	Douwe Greydanus
03-08-2024	Populierenpijlstaart	Groote Broek	Insectenwerkgroep
03-08-2024	Zeearend	Vooroever	Douwe Greydanus
10-08-2024	Meerval	Andijk	Douwe Greydanus
15-08-2024	Lindepijlstaart	Hoorn	Tineke Horstman
16-08-2024	Klein avondrood	Opperdoes	Insectenwerkgroep
17-08-2024	150 Casarca's	Vooroever	Douwe Greydanus
19-08-2024	Bokje	Kolk van Dussem	Douwe Greydanus
26-08-2024	7 IJslandse grutto's	Waterberging Twisk	Fred Weel
27-08-2024	Reuzensterne	Vooroever	Douwe Greydanus
29-08-2024	Kleine zilverreiger	Vooroever	Douwe Greydanus

Adressen afdeling Hoorn/West-Friesland

Bestuur

Voorzitter

Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020,
E: voorzitter@hoorn.knnv.nl

Secretaris

Egbert Baars, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker
T: (0229) 24 95 46, E: secretaris@hoorn.knnv.nl

Natuurhistorisch secretaris

Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

Penningmeester & Ledenadministratie

Eric de Vroome, Veenrug 17, 1687 WN Wognum
M: 06 301 77 933, E: penningmeester@hoorn.knnv.nl
Rekeningnummer: NL50 RABO 0121 7968 17

Leden

Tineke Horstman-Kooijman, James Grievelaan 6
1695 HX Blokker, T: (0229) 23 53 35, E: tineke_koo@hotmail.com
Mariska Koopmans-Berretty, Kloet 52, 1713 VG Obdam
M: 06 535 18 179, E: mariska@berretty.com
Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk
M: 06 147 34 554, E: d.greydanus@quicknet.nl.

Coördinatoren

Insectenwerkgroep

Henny van der Groep, Yellowlaan 24, 1695 HV Blokker
T: (0229) 24 95 46, E: henny@watersnuffel.nl

Plantenwerkgroep

Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020, E: anneloes59@planet.nl

Vogelwerkgroep

Douwe Greydanus, Julianastraat 9, 1619 XG Andijk
M: 06 147 34 554, E: d.greydanus@quicknet.nl

Waterlevenwerkgroep

Vacature

Zoogdierenwerkgroep

Fred Weel, De Roop 12, 1616 SC Hoogkarspel
M: 06 486 64 025, E: fredweelroop@ziggo.nl

Excursies

Anneloes ter Horst, Dorpsstraat 59, 1713 HB Obdam
T: (0226) 45 29 90, M: 06 176 28 020, E: anneloes59@planet.nl

Lezingen

Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: n.h.secretaris@hoorn.knnv.nl

Public relations

Jan-Pieter de Krijger, Weidemolen 98, 1622 KE Hoorn
M: 06 216 95 992, E: pr@hoorn.knnv.nl

Informatie en aanleveren kopij voor Het Hoornblad

Oplage 250 exemplaren.

Versijnt 4x per jaar (januari, april, juli en oktober).

Sluitingsdatum kopij voor het winter: 1 december 2024

De teksten moeten het liefst niet voorzien zijn van opmaak. Het fotomateriaal dient apart van de tekst te worden aangeleverd in minimaal 2.000 pixels breed en/of hoog.

De Specht

Bij de Specht zijn vrijwel alle modellen nestkasten en dierenholen te koop. Verder zijn ook allerlei voersilo's en zogenaamde poppenkasten (om uit rupsen vlinders op te kweken) verkrijgbaar.

Naast de Huiszwaluw-nestkommen heeft 'De Specht' ook een Huiszwaluwtil voor op houten paal of stalen buis in het assortiment.

Kom gerust eens kijken in Blokker bij Evert Kunst en bel zo mogelijk tevoren of het schikt.

Westerblokker 132a, 1695 AL Blokker, T: (0229) 23 15 68, M: 06 238 33 276, E: despechtnestkasten@hotmail.com.

Natuurlijkhebber?

Enthousiast over mooie dingen die je in de natuur ontdekt hebt en wil je die ervaring graag met anderen delen?
Of vind je het buiten prachtig maar zou je wel wat meer willen weten over dat landschap, zo'n plant of dier.....

Doe dan mee met de KNNV!
De vereniging voor veldbiologie

Het is een club van actieve natuurlijkhebbers.
Zo veelzijdig als de natuur, zo veel zijn de activiteiten van de KNNV!

Naast het programma van de plaatselijke/regionale afdelingen biedt de landelijke organisatie onder andere:

- het verenigingsblad Natura (4x per jaar)
- kampen en reizen
- allerlei werkgroepen (o.a. landschap, korstmossen)
- publicaties voor ledenprijs

Wil je "Het Hoornblad" elk kwartaal ontvangen?

Meld je dan aan via onze website, of bij de ledenadministratie
E: penningmeester@hoorn.knnv.nl. Je bent dan ook automatisch lid van de landelijke KNNV.

De kosten voor het lidmaatschap bedragen:

- Jeugdlid; (tot en met het jaar waarin je 25 jaar word) gratis;
- Jeugdlid; (vanaf 26 tot en met 30 jaar) € 20,00 per jaar;
- KNNV-lid (1 persoon) € 36,00 per jaar;
- Gezinslid (meer dan 1 persoon op hetzelfde adres) € 47,00 per jaar.